

RECENZIE

la monografia „*Antreprenariat: aspecte fundamentale manageriale*”, autor **Gorobievski S.**, editată la editura „*Tehnica-Info*”, Chișinău, UTM, în cadrul proiectului „*TEMPUS*”, 2009, (326 p.).

Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană necesită un mediu macroeconomic stabil, care ar garanta creștere economică, proces decizional transparent, dialogul social dintre sectorul public și cel privat. Republica Moldova ar putea atinge treptat standarde mai înalte de viață, fapt care, la rândul său, o va ajuta să utilizeze mai bine oportunitățile de integrare și să facă față provocărilor economice și sociale generate de procesul de integrare europeană. Actualitatea acestei monografii este și astăzi în topul cercetărilor științifice prin faptul că dezvoltarea afacerilor pentru economia Republicii Moldova rămâne o direcție economică prioritară, care necesită dezvoltare. Situația economică reală din Republica Moldova evidențiază o contradicție dintre indicatorii cantitativi și cei calitativi în activitatea antreprenorială. Întru îmbunătățirea situației reale și crearea aptitudinilor antreprenoriale universitățile din Republica Moldova, precum și instituțiile similare din Uniunea Europeană, includ în planurile de

studii universitare cursurile „*Bazele antreprenoriatului*”, „*Riscurile antreprenoriale*”, „*Managementul întreprinderii*” (cu accent antreprenorial), asigurând pregătirea tinerilor specialiști în lansarea propriilor afaceri. *Monografia recenzată are drept scop evaluarea obiectivă și complexă a situației reale a oportunităților de dezvoltare a afacerilor în Republica Moldova, reflectând influența mediului antreprenorial și performanțelor întreprinzătorului, și propunerea instrumentelor organizatorico-manageriale de reducere a riscurilor în succesul acestora.*

Autoarea pornește cercetarea prin valorificarea esenței managementului antreprenorial, reieșind din cerințele europene (Carta Albă) și ale cadrului regulatoriu al Republicii Moldova înaintate către această activitate. Pornind de la cerințele cadrului legislativ autorul argumentează activitățile antreprenoriale ca componentă a libertăților omului. Astfel, conform statisticilor „*Doing Business-2011*” Republica Moldova deținea în a.2011 poziția 120 din 187 țări ale lumii după libertățile economice (care iau în cont mai multe componente, inclusiv, procedurile de lansare a afacerii, lichidarea afacerii, evoluția comparativă a indicatorilor privind eficiența reformei regulatorii etc.). Poziția dată pe arena mondială este provocată de starea reală a climatului de afaceri, pe care autoarea îl evaluează prin analiza SWOT, determinând avantajele și dezavantajele mediului exogen și endogen antreprenorial. Un deosebit aport al monografiei este evaluarea specificului cultural al Moldovei ca țară amplasată teritorial în Europa, care fiind evaluată după metodologia savantului francez Geert Hofstede la sfârșitul sec. al XX^{-lea} constituia o țară cu valorile sociale majoritar feminine, colectivistă după felul de activitate, cu atitudini avansate față de riscuri și cu o distanță mare a puterii publice.

Reieșind din cerințele cadrului regulatoriu, climatului de afaceri și valorile culturale ale Republicii Moldova autoarea pune la dispoziția cititorului un algoritm complex, cu un șir de instrumente manageriale întru inițierea și dezvoltarea afacerilor proprii, printre care sunt:

1. *Se propune generarea ideilor de afaceri, utilizând tehnicile de creativitate „Brainstormingul” (sau „asaltul de idei”) și „Sinectica”. Prima permite generarea diferitor idei de afaceri, indiferent de conținutul acestora. A doua se utilizează pentru alegerea ideii finale de afaceri. În cazul testării ideilor la fezabilitate este oportună utilizarea tehnicii B.E.S.T. (Business Evaluation Scoring Technique) propusă de savantul american E. Williams;*

2. *Înșușirea regulilor succesului lui Brian Trasy prin comentarea acestora și aducerea formulelor autohtone de succes unde aceste reguli au fost utilizate;*

3. *Înșușirea avantajelor și dezavantajelor diferitor forme organizatorico-juridice de inițiere a afacerilor în Republica Moldova (conform noilor legi referitor la formele de antreprenariat: SA, SRL, ÎI, etc. din a.2007) și ținând cont de domeniul de activitate și riscurile caracteristice acestora;*

4. *Întocmirea planului business cu calcularea principalilor indicatori economico-financiari și determinarea pragului de rentabilitate a firmei;*

5. *Înșușirea regulilor de formare a echipei manageriale antreprenoriale, ținând cont de caracteristicile socio-psihologice ale membrilor ei și formelor de motivare a muncii la aceștia, evaluarea fiind efectuată prin metoda academicianului Cătălin Zamfir (Institutul de Cercetare a Calității Vieții din București);*

6. *Atenția ce se acordă formării abilităților manageriale ale antreprenorului, care trebuie să fie motivat spre așa o activitate, echilibrat psihologic, echidistanțat față de membrii echipei sale, ingenios, gata la schimbări permanente, să poată risca etc.*

Lucrarea se deosebește de alte lucrări similare publicate în Republica Moldova prin originalitatea ei. Având caracter de sinteză ea include în sine tot algoritmul științifico-practic de activități antreprenoriale de la momentul lansării, selectării ideilor și reducerii riscurilor antreprenoriale, până la momentul calculului indicatorilor financiari de totalitate a acestei activități. Astfel, poate sluji drept călăuză pentru antreprenori, și anume:

1. *Conținutul lucrării este adus în concordanță cu cerințele europene (Carta Albă) și cadrul legislativ național, referitor la activitățile antreprenoriale;*

2. *Lucrarea include nu numai aspectele organizaționale și juridice de lansare a afacerilor, dar și aspectele psihologice de lansare și menținere a afacerii, ceea ce se referă nemijlocit la cerințele de formare a unei echipe manageriale, care ar contribui la formarea unui climat socio-psihologic echilibrat, ce are un impact major la etapele mai tardive ale succesului în afaceri.*

3. *Monografia are un caracter original. ceea ce confirmă bibliografia extinsă a lucrărilor publicate de autor pe marginea subiectelor abordate în diferite reviste de profil economic, la diferite foruri și conferințe internaționale.*

4. *Valoarea aplicativă a monografiei în cauză este confirmată prin implementarea reală a rezultatelor de succes expuse de autor în monografie și implementate în diferite domenii ale economiei naționale și internaționale.*

Astfel, prin lansarea monografiei menționate **S. Gorobievski** contribuie personal la educarea diferitor generații de antreprenori, aportul concret al autoarei fiind formarea abilităților antreprenoriale la tinerii specialiști în inițierea și dezvoltarea afacerilor și menținerea caracterului competitiv al acestora prin reducerea riscurilor antreprenoriale, ceea ce, de fapt, în final, contribuie la creșterea economică și calității vieții cetățenilor din Republica Moldova.

Larisa BUGAIAN,
Dr. hab., prof.univ., prorector al Universității Tehnice a Moldovei